

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

**кандидата юридичних наук, доцента Мороз Оксани Богданівни
на дисертаційне дослідження Яська Ігоря Віталійовича
на тему «Теоретико-правові засади податкового адміністрування в Україні»
представленої на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук за спеціальністю – 12.00.07 – адміністративне
право і процес; фінансове право; інформаційне право**

Актуальність теми дисертації. Останнім часом дослідження проблематики податкового адміністрування (адміністрування податків) набули особливої актуальності, оскільки від результативності та ефективності податкового адміністрування залежить стан податкових надходжень до бюджету (повнота та своєчасність податкових платежів), а відтак і спроможність держави вчасно та у належному обсязі оплачувати створення суспільних благ. Без перебільшення, ступінь виконання державою своїх функцій сьогодні значною мірою визначається через дотримання порядку у сфері виконання податкового законодавства. Це питання актуальне для усіх країн світу, як розвинутих, так і з трансформаційними економіками.

Податкове адміністрування може бути предметом досліджень різних наук. В економіці податкове адміністрування як наукова проблема представляє інтерес насамперед з погляду максимізації суспільної ефективності, виконання завдань економічної стратегії, мінімізації витрат на виконання податкових приписів. Поза сумнівом, податкове адміністрування повинно бути ефективним, забезпечуючи бюджети різних рівнів своєчасними та належними за обсягом податковими надходженнями при допустимих (мінімальних) витратах ресурсів.

З погляду права, діяльність держави як потенційного власника податкових надходжень опосередковується правовідносинами, в яких беруть участь різні установи та органи, тобто суб'єкти, уповноважені державою здійснювати певні дії у сфері управління оподаткуванням

В наш час наукове дослідження питань адміністрування податків в Україні залишається в рамках економічної науки. Тому аналіз правової природи адміністрування податків мають важливе як теоретичне, так і практичне значення.

Отже, з огляду на потреби адміністративно - правової науки та необхідність ефективного адміністрування податків в Україні, тема дисертаційного дослідження Яська Ігоря Віталійовича беззаперечно є актуальною.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації зумовлений, в першу чергу, досить раціональною та логічно узгодженою структурою дисертаційного дослідження. Його зміст складається з: переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, що включають сім підрозділів, висновків, додатків та списку використаних джерел.

Як і належить, вступ до роботи визначає актуальність теми дослідження, а також його основні загальні характеристики. В першому розділі визначено методологічну основу дослідження теоретико-правових засад податкового адміністрування, детально проаналізовано зміст, елементи та принципи податкового адміністрування. Дисертант охарактеризував податкову політику держави в контексті формування системи податкового адміністрування.

Другий розділ дисертації присвячено висвітленню організаційно-правових основ податкового адміністрування. У розділі здійснений історичний аналіз розвитку податкового адміністрування, визначено зміст податкового адміністрування як правової категорії. І.В. Ясько здійснив детальну характеристику системи органів податкового адміністрування. Не менш важливим питанням, що розкрито у розділі є податковий контроль. Автор аналізує поняття, структуру та форми і методи податкового контролю. як складова податкового адміністрування.

Третій розділ присвячений напрямам удосконалення системи податкового адміністрування в умовах трансформаційних процесів.

Обрана структура дозволила авторові всебічно дослідити предмет дисертаційної роботи, а зацікавленим особам – простежити авторський творчий задум, краще усвідомити теоретичні та практичні аспекти податкового адміністрування. Винесені на захист положення характеризують роботу як комплексне дисертаційне дослідження, присвячене аналізу проблемних питань у сфері податкового адміністрування, зокрема адміністративно-правових аспектів

проблем податкового адміністрування в Україні, що містить авторське бачення шляхів їх розв'язання.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів. Достовірність наукових положень дисертації досягнута автором за рахунок комплексного використання необхідної сукупності методів теорії пізнання. У процесі дослідження дисертантом опрацьовано широке коло літературних джерел комплексного та монографічного характеру, автори яких є фахівцями у галузі загальної теорії права, адміністративного права і процесу, кримінального права, філософії, соціології тощо; враховано досвід роботи фіскальних органів; проаналізовано відповідне законодавство та практику його застосування. Завдяки цьому автор послідовно, системно і конструктивно дослідив важливі теоретичні питання, що розкривають зміст теми дослідження, відзначив методологічне значення різних поглядів учених на поняття «податкове адміністрування», «податкове управління», «податковий менеджмент».

Безумовно, що особливу цінність робота отримала внаслідок поглибленого аналізу податкового контролю як складової податкового адміністрування.

Можна констатувати, що достовірність отриманих результатів і обґрунтованість сформульованих пропозицій визначається правильно обраним методологічним підходом щодо проведеного дослідження, об'ємним та всебічним використанням наукового та емпіричного матеріалу.

Оцінюючи **новизну одержаних результатів**, слід зазначити, що вона визначається насамперед тим, що в межах єдиного комплексного дослідження зроблена спроба системного аналізу адміністративно-правових аспектів податкового адміністрування. У дисертації запропоновано новий підхід щодо податкового адміністрування в Україні. Дослідження здійснювалося всебічно в синтезованій формі, зі здійсненням аналізу практики діяльності органів.

Цілком підтримуємо позицію дисертанта щодо того, що податковий контроль як елемент керування процесом оподаткування є необхідною умовою існування ефективної податкової системи будь-якої країни, яка, в свою чергу, є невід'ємною складовою усієї фінансової системи держави. Податковий контроль

варто розглядати як функціональний елемент і основну форму податкового адміністрування.

Дисертантом цілком аргументовано стверджується, що податковий контроль є складовою частиною державного фінансового контролю – управлінської діяльності держави у сфері оподаткування встановлена законами та іншими нормативними актами з метою забезпечення дотримання податкового законодавства, своєчасного і повного надходження податків та інших обов’язкових платежів до бюджету.

Варто відзначити спробу дисертанта проаналізувати форми і методи податкового контролю та їх юридичний зміст.

Дослідження напрямів удосконалення системи податкового адміністрування в умовах трансформаційних процесів дало змогу дисертанту виробити конкретні пропозиції у даній сфері, зокрема виявити прогалини та колізії у чинному законодавстві, що стосується досліджуваної теми та сформулювати обґрунтовані пропозиції щодо їх удосконалення.

Дисертація містить ряд інших напрацювань теоретичного та практичного характеру, які є своєчасними і можуть бути використані вченими та практичними працівниками в роботі, спрямованій на подальший розвиток законодавства та вдосконалення податкового адміністрування в Україні.

Водночас, відзначаючи теоретичну і практичну цінність дисертаційного дослідження І.В. Яська, позитивно оцінюючи його в цілому, наголошую, що окремі положення дисертації носять дискусійний характер, потребують більш глибокого дослідження та обґрунтування, а також, що викликають певні заперечення.

1. Виокремлюючи функції системи адміністрування податків: фіскальну та стимулюючу автор не називає контрольну функцію, яка забезпечує своєчасність та повноту надходжень від податків та зборів до бюджету. Також вважаємо за доцільне визначити перелік похідних функцій, а саме: аналітична, планування й прогнозування, організаційна, координаційна, управління ризиками, роз’яснювальна та консультативна, облікова, інформаційна, адміністрування

заборгованості, юридичне супроводження, апеляційна, організаційно-розпорядча.

2. Характеризуючи принципи податкового адміністрування автор опускає один з основних принципів податкового адміністрування – принцип законності, згідно з яким допускається виконання органами завдань податкового адміністрування виключно на підставі, у межах повноважень та в порядку, визначених відповідними положеннями законів України.

3. Не достатньо зрозумілим є визначення автором органів податкового адміністрування, які дисертант характеризує як державні органи, що наділені певними владними повноваженнями в сфері оподаткування, за винятком тих, які здійснюють суто правоохоронну функцію.

4. В умовах реформування багатьох сфер суспільства, зокрема економічної, було б доцільно акцентувати увагу на зарубіжному досвіді податкового адміністрування, адже позитивний досвід розвинутих країн світу може стати досить корисним для України.

Втім, викладені зауваження мають дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи та не знижують її достатньо високого наукового рівня, а лише вказують на складність досліджуваної проблематики.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог ВАК України.

Наукове та практичне значення роботи полягає у тому, що сформульовані у дисертаційному дослідженні теоретичні положення, висновки та пропозиції можуть бути використані у правотворчій діяльності, сфері правозастосування, науково-дослідницькій діяльності та навчальному процесі.

Повнота викладення матеріалів в публікаціях положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки, пропозиції та рекомендації, що сформульовані у дисертації, достатньо повно викладені в авторефераті та опублікованих працях дисертанта, відповідно до вимог ВАК України.

Висновок по дисертації. Дисертація Яська Ігоря Віталійовича «Теоретико-

правові засади податкового адміністрування в Україні», подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності: 12.00.07 – адміністративне право і процес, фінансове право; інформаційне право, є завершеною науковою працею, яка за важливістю та обсягом змісту дослідження має вагоме значення для адміністративно – правової науки. Вказана робота відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор за умови позитивного захисту заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Офіційний опонент:

**Доцент кафедри адміністративного права
та адміністративного процесу факультету**

№ 3 ІФПНП ЛьвДУВС

кандидат юридичних наук, доцент

О.Б. Мороз

